Pikkasen parempaa osallisuutta

Suomen kylät ry:n aamukahvit 29.9.2026

Helena Vuopionperä-Kovanen
Viitasaaren kaupunginjohtaja

VIITASAARI

Pikkasen parempia kyliä

Seutukaupunki, noin 6000 asukasta, jopa 2500 vapaa-ajan asukasta – monipaikkaisuus on meille tärkeää. Kylät eivät vain ole kaupunkiin kuuluvia reuna-alueita, vaan osa kaupunkiamme.

Kylämme ovat **yhteisöjä**, joissa asutaan, tehdään työtä, yrittäjyyttä ja vapaaehtoistyötä ja pidetään yllä paikallista elinvoimaa.

Siksi meille kysymys kylien osallisuudesta ei ole ensisijaisesti se, miten kunta kuulee kyliä. Meille paljon tärkeämpi kysymys on: **miten kunta ja kylät kehittävät Viitasaarta yhdessä?**

VIITASAARI

3. Osallisuus lähtee strategiasta

Viitasaaren kaupunkistrategian arvot, päämäärät ja toteutuskeinot luovat pohjaa osallisuudelle. Osallisuustyö ja sen toimenpiteet tukevat strategian toteuttamista.

Arvot, eli näin me toimimme

Vastuullisesti

- *Toimimme reilusti, luotettavasti ja avoimesti/läpinäkyvästi*. Kehitämme Viitasaarta ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla nykyisille ja tuleville viitasaarelaisille.

Rohkeasti

- Tartumme rohkeasti ja ennakkoluulottomasti haasteisiin. *Etsimme rohkeasti ratkaisuja ja uskallamme tehdä asioita uusilla tavoilla.* Otamme hallittuja riskejä. Emme pelkää epäonnistumista ja opimme virheistä.

Avoimesti

- *Olemme avoimia uusille asioille ja ihmisille sekä luomme yhteisöä, jossa kaikki kokevat olevansa tervetulleita.* Edistämme toiminnassamme yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä yli organisaatiorajojen. Olemme asukkaita varten ja kohtaamme toisemme ihmisinä. *Otamme asukkaat mukaan sekä hyödynnämme laajasti yhteisön osaamista.*

Päämäärä ja keinoja, joilla toteutamme päämäärää

Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

- **Kehitetään** palveluhenkistä ja sujuvaa toimintakulttuuria, asukkaiden **tiedonsaantia ja asiointia.**
- Tuetaan kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia ja varmistetaan **lähipalveluiden** säilyminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
- Edistetään **asukkaiden osallistumismahdollisuuksia** ja vastataan järjestöjen toimitilatarpeisiin.

Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana

- Kehitetään kunnan päätöksenteon ja toiminnan **yrittäjälähtöisyyttä ottamalla käyttöön yritysvaikutusten ennakkoarviointi** kunnan päätöksenteossa ja paikallista yrittäjyyttä tukevalla hankintapolitiikalla.
- **Parannetaan tiedonkulkua ja yhteistyötä** elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Viihtyisää asumista keskustasta kyliin

- Vahvistetaan kuntakeskuksen ja kylien viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta **varmistamalla yksityisten ja julkisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus** sekä kehittämällä ympäristöä ja monipuolisia **tapahtumia.**
- **Kylien elinvoima turvataan tietoliikenne- ja tieyhteyksistä huolehtimalla** sekä kylien **kehittämishankkeiden rahoitukseen** osallistumalla.
- **Panostetaan** viitasaarelaiseen vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin **yhteistyössä eri toimijoiden kanssa**

Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari

- Kehitetään **digitaalisia sekä mobiili- ja etäpalveluja**.

Osallisuus on tietoa ja vuoropuhelua

Kaupungin tehtävänä on kertoa riittävän aikaisin, mitä ollaan tekemässä ja mistä voi vielä aidosti keskustella. Kylien tehtävänä ei puolestaan ole vain kommentoida kaupungin suunnitelmia, vaan tuoda esiin omaa paikallistietoa: mitä alueella tapahtuu, mitä tarvitaan ja mitä mahdollisuuksia siellä nähdään.

Esimerkkinä tästä kaksi kertaa vuodessa järjestettävät kyläillat ja tapahtumajärjestäjien ilta, joka kokoaa laajasti kaikkien kylien tapahtumajärjestäjät yhteen.

VIITASAARI

Kuulemisesta yhteiseen suunnitteluun

- **Kaupunkistrategian mukaisesti** Viitasaarella edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia, kehitetään palveluhenkistä ja sujuvaa toimintakulttuuria sekä asukkaiden tiedonsaantia ja asiointia. Viitasaaren kaupunginvaltuusto hyväksyi marraskuussa 2023 kaupungin osallisuussuunnitelman. Viitasaarelle on asetettu osallisuustyöryhmä, joka määrittelee suunnitelman pohjalta tulevan vuoden osallisuustoimenpiteet.
- **Kuuleminen ei ole vielä osallisuutta**. Aito osallistuminen tapahtuu ennen kuin ratkaisu on valmis. Kyselyiden lisäksi meillä pidetään esimerkiksi työpajoja, mökkiläisfoorumia, kumppanuuspöytiä, aamukahveja sekä panostetaan hyvään viestintään.
- Myös keskeneräisiä asioita tuodaan yhteisen keskustelun äärelle.

VIITASAARI

Osallisuudesta tekemiseen

- Osallistuva budjetointi on ollut Viitasaarella kytkettynä kyläyhdistysten hankkeisiin, ja vuonna 2026 kaupungin talousarviossa kylien kehittämisavustuksiin varattiin 8 000 euroa. Kehittämisavustusten lähtökohtana ovat nimenomaan paikalliset tarpeet: kylien viihtyvyys, elinvoima, yhteiset alueet ja rakennukset, harrastusmahdollisuudet, yhteistyö ja esimerkiksi maallemuuton edistäminen.
- Kaupungin ei tarvitse itse tehdä kaikkea. Sen pitää kuitenkin osata mahdollistaa, yhdistää ihmisiä, poistaa esteitä ja joskus antaa pieni taloudellinen sysäys. Pienelläkin kaupungin panoksella voidaan saada aikaan paljon, kun siihen yhdistyy kyläläisten oma työ, osaaminen ja verkostot.
- Kaupungilla on käytössään myös kylien palveluliikenne.

VIITASAARI

Vaikeistakin asioista pitää puhua

- **Aito osallisuus** ei tarkoita sitä, että kaikki kuntalaisten esittämät toiveet toteutetaan. Päätöksentekijöillä säilyy vastuu päätöksistä.
- **Osallisuus** meillä tarkoittaa sitä, että erilaiset näkemykset tulevat näkyviksi ennen päätöstä – ja että pystymme myös kertomaan, miten niitä on valmistelussa huomioitu.

VIITASAARI

4. Viitasaaren osallisuuden periaatteet

- Otamme asukkaat mukaan varhaisessa vaiheessa
- Olemme avoimia
- Hyödynnämme Viitasaarelta löytyvää osaamista
- Olemme saavutettavia ja esteettömiä: olemme helposti ymmärrettävissä, käytämme arkikieltä, toimintamme ovat esteettömiä
- Viranhaltijamme ja hallintomme ovat sitoutuneet huomioimaan osallisuusnäkökulman omassa työssään
- Tavoitteena on, että kaikki tekevät osallisuustyötä – kaikilla olisi tunne, että halutessaan on mahdollisuus vaikuttaa
- Osallisuussuunnitelmamme on elävä: sitä päivitetään ja tarkastellaan säännöllisesti. Osallisuustyö on toistuvaa.
- Viestimme sinnikkäästi ja monikanavaisesti nykypäivän tietotulvassa
- Kohtaamme, olemme vuorovaikutuksessa, annamme kasvot ihmisille, tuomme politiikkaa lähemmäs kuntalaisia.

5. Viitasaaren osallisuuden muodot nyt

Selkeä ja monikanavainen tieto palveluista ja osallistumismahdollisuuksista **TIETO-OSALLISUUS**	Erilaiset ja monipuoliset mahdollisuudet osallistua toiminnan ja palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen **SUUNNITTELUOSALLISUUS**	Erilaiset ja monipuoliset mahdollisuudet osallistua päätöksenteon valmisteluun ja päätöksentekoon **PÄÄTÖKSENTEKO-OSALLISUUS**	Mahdollisuus osallistua konkreettiseen toimintaan omassa lähiympäristössä sekä osallistua palvelujen tuottamiseen **TOIMEENPANO-OSALLISUUS**
Monikanavainen tiedottaminen ja viestintä (kaupungin sähköiset kanavat, paikallislehti, asiointipiste / info)	Yrittäjätoimikunta Kyläillat Seurafoorumi Mökkiläisfoorumi	Vaikuttamistoimielimet: vanhusneuvosto vammaisneuvosto nuorisovaltuusto	Kyläyhdistykset
Tiedotustilaisuudet	Työpajat kuntalaisille	Vaalit	Yhteiset hankkeet - Ketterien kokeilujen elinvoimahautomo –hanke
Yrittäjätoimikunta	Asukaspalautekyselyt	Yrittäjävaikutusten arviointi päätöksenteossa	Yhteiset tapahtumat
Kyläillat	Kumppanuuspöytä	Kuntalaisaloitteet	Etätyötila Lennätin ja Digikeskus
Seurafoorumi	Hankkeet - Ketterien kokeilujen elinvoimahautomo –hanke	Osallistuva budjetointi	Perhekeskus ja päiväkeskus
Mökkiläisfoorumi	Etätyötila Lennätin ja Digikeskus	Kestävän kehityksen toimikunta	Yhteiset tilat
Etätyötila Lennätin ja Digikeskus	Osallisuustyöryhmä		
Perhekeskus ja päiväkeskus	Kestävän kehityksen toimikunta		

Puheoikeus valtuustossa!

Haluamme parantaa vaikuttamismahdollisuuksia varhaisessa suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa!

VIITASAARI

Kiitos!

Kysymyksiä?

VIITASAARI